

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE

7. veljače 2025.

IV. razred

Zaporka:

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenkasti broj i riječ)

Broj bodova:

	70
--	----

Povjerenstvo školskoga natjecanja:

1. Prema Aristotelu postoji ono što vlada i ono nad čime se vlada. Navedene pojmove rasporedi na način da odrediš vladara i ono nad čime bi on trebao vladati. Pripazi: **jedan je pojam višak!**

Pojmovi: čovjek, državnička vlast, duša, muško, slobodni ljudi, tijelo, um, životinje, žudnja.

_____ vlada nad _____ .
_____ vlada nad _____ .
_____ vlada nad _____ .
_____ vlada nad _____ .

	4
--	---

2. Navedi tri karakteristike koje prema Aristotelu određuju da je netko „rob po naravi“.

- a)
b)
c)

	3
--	---

3. Na osnovi Aristotelova teksta zaključi što bi Aristotel odgovorio na pitanje: Je li čovjek gospodar ili rob umjetnoj inteligenciji? Obrazloži odgovor.

	2
--	---

4. Što se, prema Descartesu i njegovu spisu *Strasti duše*, događa s dušom kad se odstrani jedan dio ljudskoga tijela? Objasni.

	2
--	---

5. Vodeći se tekstovima Renéa Descartesa, nadopuni tekst na način da na prazna mjesta upišeš jednu od ponuđenih riječi.

Prema Descartesu strojevi, svrake i papige _____ [mogu / ne mogu] izgovarati riječi kao ljudi. Strojevi, kao i životinje, _____ [mogu / ne mogu] oponašati strasti. Ljudske strasti izviru iz _____ [duše/mozga/srca], a osjećaju se u _____ [duši/mozgu/srcu]. Stroj koji je izgledom potpuno nalik na čovjeka, a uz to reagira na dodir i odgovara na pitanja prema Descartesu nema _____ [dušu / svijest / ni dušu ni svijest].

	5
--	---

6. Bi li Descartes i Searle priznali postojanje svijesti i uma stroju (računalnomu programu / umjetnoj inteligenciji) koji je uspješno prošao Turingov test? Objasni.

a) Descartes:

b) Searle:

	4
--	---

7. J. R. Searle navodi nekoliko aksioma kao protuargumente ideji da računala mogu misliti. Napiši na praznu crtu aksiom/premisu koja nedostaje u tome Searlovu argumentu u pokušaju dokazivanja da računala ne mogu misliti.

Računalni su programi formalni (sintaktički).

_____.

Sintaksa sama po sebi ne čini niti je dostatna za semantiku.

_____.

Računalni programi nisu bitne sastavnice umova niti su dostatni tvoriti ih.

	1
--	---

8. Zastupnici jake umjetne inteligencije (UI) navode niz protuargumenata protiv Searlova argumenta *kineske sobe*. Nabroji bilo koja četiri protuargumenta.

	4
--	---

9. Ako neki računalni program uspješno položi Turingov test, što je time prema zastupnicima jake umjetne inteligencije (UI) dokazano?

	1
--	---

10. Prema Searlu odredi koje od navedenih tvrdnja su točne, a koje netočne.

1. Um je mozgu što i softver hardveru. T N
2. Simulacija je istovjetna s dupliciranjem. T N
3. Računala manipuliraju simbolima bez razumijevanja značenja. T N
4. Mozak je uzrok umu. T N

	4
--	---

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE 2025. | ESEJ
VRIJEME RJEŠAVANJA ESEJSKOG ZADATKA: 120 MINUTA

1. „Znanost je gospodara ona koja se tiče upotrebe robova jer gospodar se ne pokazuje u stjecanju robova nego u korištenju robovima.” [**Aristotel**, ***Politika***, str. 11]
2. „A drugo je sredstvo da iako bi oni (strojevi) činili mnoge stvari isto tako dobro ili možda bolje nego itko od nas, oni bi zacijelo otkazali u nekim drugima, zbog čega bi se otkrilo da ne postupaju svjesno, već samo zbog takva rasporeda svojih organa. Dok je, naime, um univerzalno oruđe koje može služiti u svim mogućim prilikama, ti organi moraju biti za svaku pojedinačnu radnju i na poseban način prilagođeni. Stoga je moralno nemoguće da bude dovoljno različitih organa u jednome stroju da postupa u svim slučajevima u životu na isti način kao što postupamo mi jer imamo um.” [**R. Descartes**, ***Rasprava o metodi***, str. 91]
3. „Računala samo barataju formalnim simbolima prema naputcima računalnoga programa. Što vrijedi za poznavanje kineskoga, vrijedi za sve druge spoznajne oblike. Puko baratanje simbolima nije po sebi dovoljno da rezultira poznavanjem, percepcijom, razumijevanjem, mišljenjem i ostalim oblicima spoznaje. Budući da su računala po sebi samo strojevi za manipulaciju znakovima, puko pokretanje računalnoga programa ne rezultira spoznajom.” [**J. R. Searle**, ***Umjetna inteligencija – debata***, str. 2]

Napomena:

Motivacijske citate treba čitati u cjelini zadane literature s obzirom na temu natjecanja. Izborom citata zadana je okvirna tema eseja, a ujedno je ostavljeno dovoljno prostora za slobodno promišljanje.

